

Ekonomisk handlingsplan och åtgärdsområden i VP och budget 2024, folk tandvårdsnämnden

Regionfullmäktige och regionstyrelsen har gett samtliga nämnder i uppdrag att inför 2024 arbeta fram ekonomiska handlingsplaner som både ökar intäkterna och minskar kostnaderna. Intäkterna ska öka med 10 % baserat på en verklig intäktsökande effekt och detta gäller samtliga priser och prislister gentemot patient och försäljning av uppdragsutbildningar till andra regioner. Kostnadsreducerande åtgärder med i genomsnitt 3,5 % (exkl beräknad procentsats för löneöversyn 2024) ska genomföras i verksamheten under 2024. Dessa kostnadsreducerande åtgärder är då utöver de åtgärder som ingår i det pågående arbetet med ekonomisk handlingsplan 2023 och utifrån det resultat som är för perioden januari-september 2023.

Folk tandvårdsnämnden har gett Folk tandvården i uppdrag att arbeta fram ekonomiska handlingsplaner för att åstadkomma ekonomi i balans.

Folk tandvårdens resultat i delårsrapporten per 30 september 2023 är ett underskott på 30,0 miljoner kronor.

Utvecklings- och förbättringsarbete pågår i samtliga verksamhetsområden inom Folk tandvården. Allmäntandvårdens kliniker arbetar med att förbättra flödeseffektiviteten och att fler patienter ska bli färdiga på ett besök i större utsträckning än tidigare. Detta arbete är nödvändigt för att Folk tandvården ska klara ett allt mer växande tandvårdsuppdrag i form av fler patienter. Bedömningen är att ökad flödeseffektivitet också ska kunna leda till ökade intäkter, ökad produktivitet och samtidigt minskad sjukfrånvaro. Fokus för år 2024 är att förbättra flödeseffektiviteten i vuxentandvården.

Ett annat fokusområde på övergripande nivå i Folk tandvården är kompetensförsörjning. Rekryteringsbehovet är stort framförallt avseende tandläkare och tandhygienister och det är också en förutsättning för ekonomi i balans att vi lyckas rekrytera ytterligare ett 20-tal behandlare fördelat på 10 tandläkare och 10 tandhygienister under 2024.

Inom specialisttandvården fortsätter arbetet med att optimera vårdprocesser kring remisspatienter genom att:

1. Optimera nyttjandet av tillgängliga resurser (personal, lokaler och tandvårdstaxa) under avsatt klinisk tid.
2. Kontrollerad balans i uppdrag inom vård, utbildning och forskning samt tillse att respektive klinikledning är medveten om vikten av finansiering av alla dessa delar. Detta ska ge möjlighet till att flödeseffektivt ta emot fler remisspatienter och därmed öka intäkterna för specialisttandvården.
3. Rätt patientpanorama behandlas inom specialisttandvård.
4. Korta ledtider från remiss till färdig behandling inom specialisttandvård.

Ett förbättringsområde som Folk tandvården behöver arbeta vidare med inom både allmäntandvården och specialisttandvården är att öka intäkterna i vuxentandvård för betalande vuxna enligt prislista. Intäkterna i vuxentandvård har sjunkit avsevärt under år 2021 och 2022 och det är framförallt intäkter för behandlingsåtgärder som minskat. Under perioden jan-maj 2023 har utvecklingen varit att intäkterna i vuxentandvård är i stort sett oförändrade jämfört med motsvarande period 2022. Folk tandvården behöver arbeta med att öka den bokade tiden för vuxentandvård och förbättra tillämpningen av åtgärderna i prislistan så att timintäkterna i vuxentandvård kan öka.

- **Intäktsökning prislista vuxentandvård, frisktandvård och uppdragsersättningar i överenskommelsen.** Uppdraget till Folk tandvården och folk tandvårdsnämnden i VP och budget 2024 är att bereda underlag för beslut om att öka intäkterna för vuxentandvård enligt prislista med minst 10 % och då ska det vara en frekvensbaserad verklig intäktsökning som ligger till grund för beräkningar och förslag till ny prislista.

Ett frisktandvårdsavtal tecknas på tre år. Priset som gäller vid tecknandet av avtalet gäller under hela avtalsperioden. Prishöjning sker först vid förlängning av avtalet till en ny treårsperiod med det pris som gäller vid tillfället för förlängningen.

En ökning med 10 % på intäkterna i prislistan för vuxentandvård skulle innebära att de externa intäkterna ökar med **15 miljoner kronor** under 2024.

I Överenskommelsen 2024 kommer samtliga uppdragsersättningar att göras om till fasta ersättningar som utbetalas på 1/12 delar. Tidigare fanns ett antal uppdragsersättningar som var rörliga och gav olika utfall beroende på måluppfyllelse. Nu kommer alla uppdragsersättningar att göras om till fasta ersättningar 2024 vilket innebär en intäktsökande effekt för Folk tandvården på **2,5 miljoner kronor**.

- Kostnadsreduceringar ska enligt den ekonomiska handlingsplanen för år 2024 ske inom följande områden:
 - **Specialisttandvård.** En stor del av det ekonomiska underskottet 2022 hade sitt ursprung i specialisttandvården (STV), närmare bestämt 16,5 av sammanlagt 19,9 miljoner. Det behövs förnyade arbetssätt och en kulturförändring för att få till en ekonomisk vändning i STV. En organisationsförändring är beslutad och kommer att genomföras under hösten 2023. Den direkta ekonomiska besparingen av organisationsförändringen är en minskning av antalet chefer från nuvarande 1 områdeschef, 7 verksamhetschefer, 2 enhetschefer till framtida 3 verksamhetschefer och 5 enhetschefer. En beräkning av skillnader i lönekostnad ger en teoretisk ekonomisk besparing på **ca 4 miljoner på årsbasis**, men det är naturligtvis avhängigt av vilka som tillsätts på de nya chefstjänsterna och de nuvarande chefernas framtida placering.

- **ST/CT-utbildning.** Ett arbete behöver genomföras som säkerställer att vi anpassar innehållet i ST/CT-utbildningarna så att kostnaderna för de resurser som sätts in i utbildningarna överensstämmer med de intäkter vi får för de olika utbildningsuppdragen inom ST/CT. Det är framförallt handledningstid som är den dyraste resursen i detta sammanhang. Inriktningen behöver vara att vi fortsatt ska ha en hög kvalitet i dessa utbildningar men att resursinsatserna måste anpassas till de intäkter som ges för utbildningsuppdrag inom ST/CT. Bedömningen är att anpassning av resursinsatserna skulle innebära att mer tid kan styras mot patientverksamhet och därmed ge en intäktsökning på storleksordningen **1,5 miljoner kronor**.
- **Tandtekniska tjänster.** Folk tandvården har ett eget internt tandtekniskt laboratorium och samtidigt 15 avtal med externa leverantörer av tandtekniska tjänster. Det är ansvarig behandlare (tandläkare och tandhygienister) som bestämmer hos vilken leverantör man ska beställa tandtekniska produkter och tjänster för patientbehandlingar. Folk tandvårdens tandtekniska laboratorium hade per den 31 juli 2023 ett ekonomiskt underskott på 2,5 miljoner kronor. Om man skulle ändra i beställningsflöden och styra en större andel till interna beställningar så skulle man få en direkt kostnadsbesparande effekt i form av ett förbättrat ekonomiskt resultat för det tandtekniska laboratoriet. Bedömningen är att ändrade beställningsflöden till fördel för det interna laboratoriet skulle kunna minska de externa kostnaderna och förbättra resultatet för Folk tandvårdens tandtekniska laboratorium med **1,0 miljoner kronor** under år 2024. På längre sikt är målet ekonomi i balans för enheten.
- **Uppdrag Ortodonti/Tandreglering.** Förslag om att förändra gränssnittet för vad som ingår i den avgiftsfria tandvården som sker på regionens bekostnad. Utredning behöver genomföras om vilka delar av uppdraget som skulle kunna läggas utanför det som ingår i den avgiftsfria tandvården för tandregleringsbehandlingar. Ett förändrat och mer avgränsat gränssnitt innebär att resurskostnaderna inom det regionfinansierade uppdraget kan minska. Långsiktiga effekter av ett förändrat och mer avgränsat gränssnitt skulle också bli minskad resurstid för barnuppdraget och att vi då kan använda den tiden till patientbehandling med vuxna patienter, vilket i sin tur skulle innebära en intäktsökande effekt och även ge en större tillgänglighet för dem som står i kö för att bekosta mindre bettavvikelse själva. Bedömningen är att kostnadsreduceringar kan ske med **1,5 miljoner kronor** på årsbasis.
- **Utbudspunkter.** Ett pågående utredningsuppdrag ska resultera i förslag på hur jämlik tandvård på ett ansvarsfullt sätt ska kunna säkerställas på kort,

medellång (2035) och lång (2050) sikt i relation till demografiska förskjutningar och bemanningsutmaningar.

- **Planering tidbok.** Det finns ett problem med att andelen tomma tider, ej bokade tider, eller gröna tider som det kallas i de interna processerna, fortsatt är på en hög nivå även efter att pandemins effekter klingat av. Tidboksplanering är en viktig del i att minska tiden som inte blir bokad med patient, de gröna tiderna, och därmed öka tiden med patient. Bedömningen är att om nivån av andel gröna tider kan minska till samma nivå som innan pandemin skulle intäkterna öka med **5,3 miljoner kronor** på årsbasis.
- **Ökad andel vuxentid.** Ett förbättringsområde som Folk tandvården behöver arbeta vidare med inom både allmäntandvården och specialisttandvården är att öka intäkterna i vuxentandvård för betalande vuxna enligt prislista. Intäkterna i vuxentandvård har sjunkit avsevärt under år 2021 och 2022. Under perioden januari-september 2023 har vuxenintäkterna ökat något men samtidigt är den ökningen för liten för att kompensera för de ökningarna som skett av personalkostnader under samma period. Intäkterna i vuxentandvård behöver också öka under 2024 för att finansiera de kostnadsökningar som förväntas även under nästkommande år. Folk tandvården behöver arbeta med att öka den bokade tiden för vuxentandvård och förbättra tillämpningen av åtgärderna i prislistan så att timintäkterna i vuxentandvård kan öka. En ökning av andelen bokad tid med en procentenhet i vuxentandvård innebär ökade intäkter på **ca 5 miljoner kronor** på årsbasis.
- **Arbetstidsmodeller.** I modellen för skiftgångsschema 7-7 finns två timmar administrativ tid för tandläkare och tandhygienister. Dessa timmar leder till att andel bokad tid blir lägre och det möjliga antalet patienttimmar minskar. Bedömningen är att en avveckling av arbetstidsmodellen 7-7 på samtliga kliniker skulle innebära att patienttimmarna kan öka och därmed en ökning av intäkterna med **4 miljoner kronor** på årsbasis.
- **Kostnader för Ledning och Administration**
Förslag om att effektivisera i administrativa processer alternativt helt ta bort administrativa processer som inte är absolut nödvändiga och värdeskapande. Överenskommelse har skett med Tandvårdsenheten om att ta bort rapporteringar av målrelaterade ersättningar och interna faktureringar inför 2024.

Under år 2024 kommer minskning kunna ske av motsvarande en områdeschefstjänst och minskade kostnader för de administrativa stödfunktionerna.

En genomlysning ska genomföras avseende samtliga administrativa stödfunktioner inom Folk tandvården för att säkerställa att stödfunktionerna är optimerade och anpassade för att på bästa sätt stödja

chefer, verksamheter och kliniker utifrån det behov av stöd och service som finns.

Bedömningen är att kostnaderna sammanlagt kan minska med **2 miljoner kronor** på årsbasis för administrativa processer och ledningsorganisation samt administrativa stödfunktioner.

- **SMS-kallelser och påminnelser.** Minskat antal SMS-påminnelser från 2 till 1 samt minskat ner antalet tecken per utskick vilket innebär minskat antal sms i varje påminnelse. Det innebär reducerade kostnader med ca 600 000 kronor på årsbasis. Minskat ner antalet tecken per utskick för sms-erbjudanden/kallelser (mer länkad information innebär att färre SMS behöver skickas). Detta innebär en minskning av kostnader med uppskattningsvis 100 000 kronor årsbasis. Sammanlagt **kostnadsbesparing 700 000 kronor på årsbasis.**
- **Tandvårdsförbrukningsmaterial.** Arbete fortgår med att minska kostnaderna för tandvårdsförbrukningsmaterial. En ny intern organisation med beställarsamordnare har börjat sitt arbete i januari 2022. Målsättningen är att effektivisera flöden för beställningar och förrådshantering så att det sker på ett mer kostnadseffektivt sätt då beställningarna samordnas i större utsträckning och att antalet småbeställningar kan minska. Beställningarna ska också ske enligt avtalat och bästa pris i större utsträckning än vad som varit fallet tidigare. Bedömningen är att det finns ytterligare kostnadsreduceringar på **1 miljoner kronor** på årsbasis att ta hem på det här området i form av minskade inköpskostnader och minskad resurstid i verksamhetens processer för inköp, beställning och förråd. Arbetet är dock utmanande då det under 2023 och förmodligen även 2024 är stora prisjusteringar på avtalade produkter som gör att kostnaderna ökar väsentligt. För att motverka den effekten så är det viktigt att arbetet med att samordna beställningar och köpa enligt avtal fortskrider och att vi även kan fortsätta effektivisera flöden för beställningar och förrådshantering.
- **Avskrivningskostnader, investeringar.** Förslag om att förlänga ekonomisk livslängd för vissa utrustningar och inventarier. Bedömningen är att kostnadsreducerande effekt skulle kunna bli **500 000 kronor** på årsbasis.
- **Hyreskostnader.** Folk tandvården har en kvarstående hyreskostnad på 400 000 kronor för tomställd lokal där Kundcenter tidigare hade sin verksamhet. Hyreskontraktet går ut i maj 2024. Arbete pågår med att försöka komma ur denna hyreskostnad tidigare om fastighetsägaren kan få till nytt hyreskontrakt med annan hyresgäst. Bedömningen är att kostnadsreducering kan ske med **400 000 kronor** på årsbasis.
- **Telefoni**
Utredning ska genomföras om resurstiden för telefoni på klinikerna kan

minskas till förmån för att öka den bokade tiden med patient. Inriktningen i arbetet bör vara att styra in patienterna mot ökad användning av e-tjänster för bokning och ändring av besökstider.

- **Digitalisering.** I ett övergripande och tvärgående perspektiv i samtliga processer och flöden pågår ett arbete med digitalisering och utvecklingen för detta sker bland annat i ett utvecklingsprojekt med IT-stödet Folk tandvården Direkt/Hygga-flow för ett förbättrat patientflöde i tidboken och där målsättningen är att fler patienter ska bli färdigbehandlade på ett besök . Vidare pågår utveckling med verksamhet i Digital mottagning och Digitala vårdbesök där målsättningen är att öka antalet digitala besök inom tandvård.

Innehållet i den ekonomiska handlingsplanen kommer att följas upp internt i Folk tandvården i samband med ledningens genomgång (kvartalsvis) där Tandvårdsledningen träffar respektive verksamhetschef för diskussion och avstämning av pågående aktiviteter enligt Verksamhetsplan och budget på enhetsnivå.

Rapportering av genomförda åtgärder i den ekonomiska handlingsplanen ska ske fortlöpande vid folktandvårdsnämndens möten under året.